

Feedback Grote Opdrachten Kunst & Cultuur

- 1) Geef op een schaal van 1 – 4 aan in hoeverre de grote opdrachten herkenbaar zijn voor het leergebied (1=niet, 2= enigszins, 3=in behoorlijke mate, 4=volledig). Licht uw antwoord toe.

Per grote opdracht geven we een cijfer voor herkenbaarheid vanuit het universitaire perspectief, de kunsttheorie, vanuit de bestaande vakken CKV en Kunst (algemeen)/ Kunstgeschiedenis en hieraan gerelateerde hoofdoelen 'meemaken' en 'betekenis geven'. Daarbij geven we een toelichting op wat er nog aan mist en wat er volgens ons verder nodig is.

Maken:

1. *Kunst kleurt je verhalen (identiteit).*
Betekenis geven: CKV = 2 (enigszins); Kua/KG = 1 (niet)
Het accent ligt nu alleen vooral op expressie en niet op het leren verstaan van de specifieke kunstdisciplines. Daarvoor heb je kennis en vaardigheden nodig. De vraag is: Wat leren leerlingen hier nu precies? De **kennis** die benodigd is wordt hier niet beschreven (begrippen; kunst- en cultuurgeschiedenis; contexten van kunst; vaardigheden en benaderingswijzen).
2. *Kunst maken is een andere manier van leren (artistiek-creatief vermogen).*
Betekenis geven: CKV = 1 (niet); Kua/KG = 1 (niet)
De zintuigen worden hier niet benoemd (kijken, luisteren - receptie van kunst) als belangrijke factor voor het ontwikkelen van artistiek-creatief vermogen. Daarnaast, de leerling leert niet alleen denken door te doen, maar leert ook beter te doen dóór het denken. Een artistiek-creatief proces leer je ook beter te begrijpen van kunst door te kijken naar kunst (mee-maken) en op de artistieke-creatieve processen van kunstenaars te reflecteren (betekenis geven). Metacognitieve kennis over artistieke-creatieve denkprocessen, zoals problem finding, ontbreekt hier eveneens.
3. *Kunst stimuleert vernieuwing en innovatie (creatieve industrie).*
Betekenis geven: CKV = 2 (enigszins); Kua/KG = 1 (niet)
Vernieuwing en innovatie vereisen - naast maken (productie) - ook vaardigheid in het kijken/luisteren naar de artistieke-creatieve processen en producten van anderen, zoals uit de kunst en kunst- en cultuurgeschiedenis. Betekenis geven aan kunst speelt bij veel kunstenaars en vormgevers, een grote rol bij het ontwikkelen van nieuwe ideeën (concepten) van waaruit zij tot vormgeving van die concepten (in dans, muziek, film, beeldende kunst, mode, muziek etc.) komen. Daarvoor heb je kennis van de kunsten en kunst- en cultuurgeschiedenis nodig en vaardigheden in kunst analyseren en reflecteren. Metacognitieve kennis over artistieke-creatieve denkprocessen (design-thinking; problem finding)

ontbreekt hier eveneens. Juist dit leidt tot (het bevorderen van) creativiteit en innovatie.

4. *Met je kunstwerk de wereld in! (gemeenschappelijke presentatie).*

Mee-maken, Betekenis geven: CKV = 1 (niet); Kua/KG = 1 (niet)

Waarom presenteren ze hier alleen hun werk als kunstenaar? Hier ontbreekt bijvoorbeeld een alternatief perspectief van bijv. de conservator; producent - dus de makers van presentaties, niet zozeer de makers van kunst. Ook het samenwerken ontbreekt, dit kan explicieter. Ook het presenteren kan breder getrokken worden, zoals het presenteren van onderzoek, wat nu ontbreekt. Betrek meerdere perspectieven, niet alleen vanuit de maker van kunst.

5. *Oefening baart kunst (onder constructie: ambacht).*

Mee-maken, Betekenis geven: CKV = 1 (niet); Kua/KG = 1 (niet)

Waarom hier niet ook aspecten van restaureren (onderzoeken van kunstwerken) opnemen in de ambachtelijke aspecten van kunst. Neem ook hier een breed perspectief. Ook het oefenen van vaardigheden (onderzoek, analyse, goed kijken) is belangrijk. De kunsten vergen vakspecifieke kennis in beeldende kunst, dans, drama, muziek en film. De kunsttheorie vergt eveneens vakspecifieke - conceptuele - kennis van de kunstgeschiedenis, van kunsthistorisch redeneren en onderzoeken. Dat ontbreekt nu.

Meemaken:

6. *Cultuur geeft betekenis aan sporen uit het verleden (erfgoed).*

Mee-maken: CKV = 3 (in behoorlijke mate)

Betekenis geven: CKV; Kua/KG = 1 (niet)

Hier zou in plaats van 'Cultuur' moeten staan: 'Kunst en Cultuur' (het betreft hier immers het leergebied kunst en cultuur en de kunst is in deze grote opdracht verdwenen). Daarnaast zou naast (of in plaats van) 'cultureel erfgoed' over 'kunstwerken' en 'kunst- en cultuurgeschiedenis' gesproken moeten worden. Dit om het huidige eindniveau aan kunst- en cultuurgeschiedenis/cultuurhistorisch besef te waarborgen (= centrale eindexamenniveau kunstvakken; kwalificatie) en het leergebied kunst en cultuur recht te doen. In de grote opdrachten 6 t/m 10 missen we 'betekenis geven' volledig, dat is het derde genoemde doel uit de bijgestelde visie. Zie ook de toelichting onder vraag 7.

7. *Kunst ervaren leidt tot dialoog (interactie).*

Mee-maken: CKV = 3 (in behoorlijke mate)

Betekenis geven: CKV; Kua/KG = 1 (niet)

Dit vergt kunst analyse vaardigheden; kennis van begrippen en benaderingswijzen en kennis van kunsthistorische en cultuurhistorische contexten. Deze kennis en vaardigheden wordt hier niet benoemd. Betekenis geven is hier niet uitgewerkt.

8. *Kunst is de spiegel van de wereld (engagement).*

Mee-maken: CKV = 3 (in behoorlijke mate);

Betekenis geven: CKV; Kua/KG = 1 (niet)

Dit gaat nu nog alleen over het CKV-niveau, maar niet over het eindniveau in kunst algemeen/kunstgeschiedenis op examenniveau (havo/vwo). 'Betekenis geven' - dat zo van belang is voor de kunsttheorie - ontbreekt nu nog volledig.

9. *Kunst vertelt verhalen (heden en verleden).*

Mee-maken: CKV = 3 (in behoorlijke mate)

Betekenis geven: CKV; Kua/KG = 2 (enigszins)

Mee-maken: bij CKV nieuw komt dit aspect reeds aan bod (bijv. feit en fictie).
Betekenis geven: het leren begrijpen van de betekenis(sen) van kunst, vergt kennis van kunst- en cultuurgeschiedenis. Het veronderstelt dat je vanuit verschillende perspectieven naar de kunsten kunt kijken en verschillende verbanden kunt begrijpen in de contexten van de functies, tijden en plaatsen waar kunst gemaakt is/wordt. We zien hier dat de kunst- en cultuurhistorische kennis, ondergeschikt gemaakt is aan het vertellen van verhalen (narratief). Dat is niet wenselijk voor het leergebied kunst en cultuur en past ook niet bij de bijgestelde visie.

10. *Is dit kunst? (onder constructie: schoonheid).*

Mee-maken: CKV = 3 (in behoorlijke mate)

Betekenis geven: CKV; Kua/KG = 2 (enigszins)

Als hier - zoals we hopen/vermoeden - aandacht komt voor de esthetica zoals dat bij de invalshoek kunst en esthetica van kunst algemeen gebeurt, dan zouden we dit een interessant onderwerp vinden. Het biedt dan ook aanknopingspunten naar het huidige CKV (dimensie schoonheid en lelijkheid) en naar het vak filosofie.

2) **Geef op een schaal van 1 – 4 aan in hoeverre de grote opdrachten voldoende aansluiten bij de drie doelen van onderwijs, te weten kwalificatie, socialisatie en persoonsvorming (1=niet, 2= enigszins, 3=in behoorlijke mate, 4=volledig). Licht uw antwoord toe.**

Mee-maken: CKV = 2 (enigszins)

Betekenis geven: CKV; Kua/KG = 1 (niet)

We vinden dat nu vooral aandacht is besteed aan persoonsvorming en socialisatie en missen de relatie tussen de grote opdrachten en de bijgestelde visie met drie doelen: kunst maken (productie); mee-maken (receptie) en betekenis geven (reflectie). Daarnaast ontbreekt het doel van kwalificatie (betekenis geven aan kunst - reflectie) vanuit het perspectief van voorbereidend wetenschappelijk onderzoek/doorstromen naar academische/universitaire vervolgoopleidingen, zie hiervoor meer toelichting bij punt 14. De visie op het leergebied kunst is nu voornamelijk gericht op de leerling als (toekomstig) kunstproducent en kunstconsument maar de leerling als (toekomstig) kunsttheoreticus, d.w.z. als kunsthistoricus; kunstcriticus; kunst onderzoeker; conservator; restaurator of kunstbeleidsadviseur blijft nu volledig buiten beschouwing terwijl dit

kunsttheoretische perspectief vanuit het perspectief van kwalificatie wel opgenomen zou moeten worden in de grote opdrachten. Ergo, de kwalificerende doelen mogen explicieter uitgewerkt worden, maar daarnaast mag er ook een breder perspectief gehanteerd worden, anders dan producent en consument van kunst.

- 3) Geef op een schaal van 1 – 4 aan in hoeverre de grote opdrachten in essentie herkenbaar zijn voor zowel het po, (v)so en vo (vmbo, havo, vwo) (1=niet, 2=enigszins, 3=in behoorlijke mate, 4=volledig). Licht uw antwoord toe.**

PO = 3 (in behoorlijke mate);

(v)so = 2 (enigszins);

onderbouw vo (vmbo, havo, vwo) = maken/mee-maken 2 (enigszins) maar betekenis geven 1 (niet);

Mee-maken CKV = 2 (enigszins);

Betekenis geven CKV; Kua/KG op havo/vwo = 1 (niet).

De grote opdrachten zijn enigszins tot behoorlijk in essentie herkenbaar voor het PO en onderbouw VO, maar in mindere mate voor de bovenbouw van het VO volgens deze invulling. Maar, hoe reëel is het om een grote blauwdruk te maken voor 0-18 in het kunstonderwijs? Het PO kent andere accenten op de drie hoofdoelen dan de bovenbouw VO. Daarnaast heb je te maken met m.n. algemene docenten in het PO en vak/theoriedocenten in het VO. Het is de vraag of de opdracht voor curriculum nu wel op deze veralgemeniserende wijze kan leiden tot een goed curriculum. Er moeten te veel niveaus met deze algemene visie en grote opdrachten bediend worden, terwijl inhoudelijk de niveaus zo uiteenlopend zijn dat verschillende accenten op productie, receptie en reflectie aan de orde zijn. Dat zou dan ook tot heel verschillende grote opdrachten moeten leiden voor onderbouw PO tot bovenbouw havo/vwo. Dit principe wordt hier genegeerd en dat kan leiden tot een enorme verschraving op het gebied van de vakinhoudelijke kennis en vakspecifieke vaardigheden, als we de huidige grote opdrachten bezien.

- 4) Geef op een schaal van 1 – 4 aan in hoeverre de grote opdrachten herkenbaar zijn voor uw leerlingpopulatie (1=niet, 2= enigszins, 3=in behoorlijke mate, 4=volledig). Licht uw antwoord toe.**

Leerlingenpopulatie havo en vwo bovenbouw = 1 (niet)

Vanuit het universitaire perspectief kijken we dan vooral naar bovenbouw havo/VWO, waar de huidige opzet van de grote opdrachten gezien gehanteerd perspectief weinig expliciet uitgewerkte benodigde kennis en vaardigheden (betekenis geven) en onduidelijke kwalificatie naar vervolgonderwijs leidt tot: **1=niet**. De huidige vakkenstructuur zou intact moeten blijven omdat deze recent vernieuwd is (CKV) én goed voldoet m.b.t. kwalificatie naar o.a. universitaire vervolgoopleidingen. Zie ook nadere toelichting bij andere vragen.

- 5) Welke grote opdrachten spreken u het meest aan? Noem eerst de titel van de grote opdracht en licht vervolgens uw antwoord toe.**

Zie de toelichting bij vraag 7 en 14.

- 6) Over welke grote opdracht bent u het minst tevreden? Noem eerst de titel van de grote opdracht en licht vervolgens uw antwoord toe met suggesties voor verbetering.**

Grote opdracht 6. Hier zou in plaats van 'cultureel erfgoed' over 'kunstwerken' en 'kunst- en cultuurgeschiedenis' gesproken moeten worden. Ergo: 'Kunst geeft betekenis aan sporen aan het verleden' (verwijzend naar kunst algemeen/kunstgeschiedenis als examenvakken).

- 7) Zijn er onderwerpen die u mist in de grote opdrachten? Zo ja: wat mist u? Kunt u voor de uitwerking daarvan in een later te ontwikkelen toelichting, enkele denkrichtingen meegeven? U kunt in het tekstvak meerdere suggesties geven.**

Betekenis geven

In de drie hoofddoelen wordt aangegeven dat 'maken', 'meemaken' en 'betekenis geven' centraal staan. Vervolgens worden 'maken' en 'meemaken' uitgewerkt, waarin praktijk, theorie en betekenis geven bij beide terug zou moeten komen. De kunsttheorie is zowel bij 'maken' als 'meemaken' niet heel evident gefundeerd. Maar wat vooral opvalt is dat 'betekenis geven' niet verder expliciet is uitgewerkt. 'Betekenis geven' is echter, naast 'maken' en 'meemaken', een te onderscheiden doel dat niet alleen geïntegreerd in 'maken' en 'meemaken' een (ondersteunende) rol speelt, maar ook een eigen belangrijke rol heeft in het leergebied kunst en cultuur (met het oog op persoonsvorming, socialisatie en kwalificatie als hoofddoelen van onderwijs). We zien daarin ook een proces, namelijk: het maken van kunst wordt gestimuleerd door het begrijpen van kunst, het begrijpen van kunst wordt weer gestimuleerd door het maken (en meemaken).

Uitgedrukt in een overzicht zien wij juist drie kernen van het leergebied: maken, mee maken en betekenis geven. Ter expliciteer hebben we de huidige vakken, daaraan gekoppeld, evenals het gangbare model Productie – Receptie – Reflectie van het vervolgonderwijs. Hieraan hebben we voor Meemaken en Betekenisgeven ook vaardigheden, gekoppeld aan de grote opdrachten (zie ook in de volgende alinea). Dit alles is uitgezet naar het belang voor persoonsvorming, socialisatie en kwalificatie.

Curriculum .nu	Kern-vaardigheden Kunst	Vakken structuur	Vaardigheden grote opdrachten	Persoonsvorming	Socialisatie	Kwalificatie
Maken (1,2,3,4,5)	Beeldende vormgeving, dans, drama, muziek (en film) CKV nieuw	Productie		<u>X</u>	X	<u>X</u>
Mee-maken (6,7,8,9)	CKV nieuw (Vaktheorie Kunst Algemeen/ Kunst en Cultuur-geschiedenis)	Receptie	6 contextualiseren 7 begrijpen 8 analyseren 9 onderzoeken	<u>X</u>	<u>X</u>	X
Betekenis geven (6,7,8,9,10)	Vaktheorie Kunst algemeen/ Kunst en Cultuurgeschiedenis	Reflectie	6 contextualiseren 7 begrijpen 8 analyseren 9 onderzoeken 10 bekritisieren/oordelen	X	<u>X</u>	<u>X</u>

We zien nu dat het accent ligt op persoonsvorming en de (toekomstige) rol van de leerling als kunstproducent en kunstconsument maar we zien nog geen uitwerking gericht op (kwalificatie) andere rollen zoals de leerling als (toekomstig) kunst onderzoeker, kunsthistoricus, kunstbeleidsmaker, restaurator etc. Daarnaast inzake socialisatie willen we toch dat leerlingen, nadat zij het onderwijs verlaten hebben, nog steeds nieuwe kunst die zij tegenkomen, kunnen begrijpen, net als ontwikkelingen in kunst en cultuur in de toekomst. Dit veronderstelt een aanvulling in de uitwerking gericht op 'betekenis geven' en de grote opdrachten.

Vaardigheden

Binnen de grote opdrachten van 'meemaken' hebben we gekeken naar de vaardigheden die nodig zijn om daarin de brug beter te slaan naar 'betekenis geven'. De grote opdrachten die bij 'meemaken' uitgewerkt zijn, zouden geherformuleerd moeten worden zodat zij meer gericht zijn op 'betekenis geven'. De grote opdrachten onder 'meemaken' zouden meer moeten aangeven wat de 'tools' zijn die nodig zijn om betekenis te kunnen geven aan kunst. (Toelichting: Dat zijn de vetgedrukte woorden achter de opdrachtstitels). Deze 'tools' hebben we nu als vaardigheden benoemd, maar deze veronderstellen ook kennis over kunst in verschillende (sociale, culturele en historische) contexten. We hebben de opdrachtstitels ook aangepast, zodat kunst, cultuur en erfgoed beter met elkaar verbonden blijven:

6. (leergebied) *Kunst is het betekenis geven aan kunstobjecten/sporen uit het verleden (kunst, cultuur en erfgoed)*

– **CONTEXTUALISEREN**

7. *Kunst begrijpen in de context van cultuur/erfgoed leidt tot dialoog*

– **(BETEKENISSEN VAN KUNST) BEGRIJPEN**

8. *Kunst, cultuur en erfgoed zijn de spiegel van en op de wereld (engagement)*

– **ANALYSEREN**

9. *Kunst, cultuur en erfgoed vertellen verhalen over (emoties, gedachten, etc.) in heden en verleden*

– **ONDERZOEKEN**

10. *Is dit kunst? – Esthetica*

– **BEKRITISEREN EN BEOORDELEN**

- 8) Van 'Is dit kunst?' is alleen de titel gegeven. Kunt u voor de uitwerking daarvan in een later te ontwikkelen toelichting, enkele denkrichtingen meegeven?**

Denkrichting: Kunst en esthetica, zoals dit in het examenprogramma van kunst algemeen uitgewerkt is en daarin een verbindend element vormt. Daarnaast ook de dimensie 'schoonheid en lelijkheid' van CKV. In ieder geval aandacht voor esthetica en kunst- en cultuurgeschiedenis, waarbij dus ook de theorie hierbij goed aan bod dient te komen). Over het algemeen geldt dat vanuit CKV nieuw en Kunst algemeen veel mogelijkheden tot verbinding tussen de kunstvakken en naar andere vakken aanwezig zijn.

- 9) Van 'Oefening baart kunst?' is alleen de titel gegeven. Kunt u voor de uitwerking daarvan in een later te ontwikkelen toelichting, enkele denkrichtingen meegeven?**

Daarbij zouden ook richtingen m.b.t. restauratie van kunst of het conserveren van kunst of bijv. ook aspecten van productie van tentoonstellingen, aan bod kunnen komen. Maar ook het oefenen van essentiële vaardigheden voor het leren over en door kunst, zoals het leren toepassen van begrippen, onderzoekvaardigheden, creativiteit, analysevaardigheden, reflecteren, dienen een plaats te krijgen.

- 10) Bij welke grote opdrachten ziet u mogelijkheden tot samenhang met andere leergebieden? Noem eerst de titel van de grote opdracht en licht dan per grote opdracht uw antwoord toe.**

De interdisciplinaire benadering van de theorie van de kunsten (kunst beschouwen, begrijpen en beoordelen – in verschillende sociale, culturele en historische contexten) zorgt voor de verbindingen binnen het leergebied kunst en cultuur (tussen de kunsten en tussen culturen) en zorgt ook voor de verbinding naar andere leergebieden, en andere disciplines. We missen dit aspect nu volledig. In principe heeft de kunst grote potentie tot samenhang met andere leergebieden. Maar dit hangt mede af van de vereiste kennis en vaardigheden en kwalificatie-eisen. Momenteel is dit nog onvoldoende uitgewerkt en expliciet.

- 11) De grote opdrachten zijn uitgewerkt met een toelichting. Hierin zitten aanknopingspunten om in een volgende fase van het proces de kennis en vaardigheden uit te kunnen werken. Kunt u bij een grote opdracht naar keuze concrete suggesties geven voor kennis en vaardigheden? Noem eerst de titel en licht dan per grote opdracht uw antwoord toe.**

Zie toelichting onder vraag 1, 2, 7, 8, 9 en 12.

12) Welke grote opdracht mist u in de aansluiting naar het vervolgonderwijs (mbo, hbo, wo)? Licht uw antwoord toe.

Grote opdrachten waarin: **kunst analyseren** (kunst analyseren; vaardigheden in empirisch onderzoek m.b.t. kunst); **kunst bekritisieren** (kunstkritiek; recenseren); **kunst onderzoeken** (inhoudelijk; in context en in materiaal/techniek) en **kunsthistorisch redeneren** aan bod komen, d.w.z. opdrachten waarin niet alleen 'maken' of 'mee-maken' centraal staan, maar ook 'kennis van zaken over kunst, kunstbeschouwing en kunsttheorie' centraal staan. Zie ook de toelichting onder vraag 7 over betekenis geven en vaardigheden, en ook onder 2 over kwalificatie.

13) In hoeverre sluit de toelichting van de grote opdrachten aan bij vakinhoudelijke of (recente) wetenschappelijke inzichten van het leergebied? Licht uw antwoord zo bondig en concreet mogelijk toe, bij voorkeur met bronnen.

Wij verwijzen graag naar de visie van VNK-e, waarin de recente wetenschappelijke inzichten over het leergebied verweven zijn, bijvoorbeeld over Creatief denken/ creatieve vaardigheden: problem finding; design thinking; metacognitieve kennis en vaardigheden m.b.t. creativiteit. Het had van toegevoegde waarde zijn geweest als de toelichting en de daarin gestelde aannames reeds voorzien waren van bronvermeldingen naar wetenschappelijke inzichten.

14) Welke suggesties heeft u voor verbetering van de grote opdrachten in algemene zin?

Hoewel aangegeven is dat de feedback meegenomen is, zien we het perspectief van kwalificatie/doorstroom naar universitaire vervolgoopleidingen in de kunsttheorie, onvoldoende terug. Het perspectief is nu te eenzijdig op het leren maken van kunst (productie). Receptie komt enigszins aan bod in het mee-maken van kunst. Betekenis geven aan kunst (reflectie) komt niet voldoende aan bod met het oog op kwalificatie vanuit een universitair perspectief.

De VSNU geeft aan in hun visie op curriculum.nu:

"Een stevige disciplinaire basis is echter wel noodzakelijk. Ook is voldoende aandacht nodig voor de gevolgen van meer variatie in aanbod door scholen voor het vervolgonderwijs: er moet geen twijfel ontstaan over het eindniveau (civiel effect)."

(Bron: https://curriculum.nu/wp-content/uploads/2018/03/Visie-VSNU-Curriculum.nu_-1.pdf)

Die twijfel is er nu wel wat betreft het te behalen eindniveau met deze grote opdrachten - voor de kennis en vaardigheden in de kunsttheorie - en het doorstromen naar universitaire vervolgoopleidingen (kunstwetenschappen). Dit omdat de disciplinaire kennisbasis en de vakspecifieke vaardigheden voor de kunsttheorie nu nog ontbreken.

Interdisciplinaire Kunst- en cultuurgeschiedenis en 'betekenis geven' ontbreken in de bijgestelde vakvisie en 'grote opdrachten'

De VNK-e is van mening dat dat in de grote opdrachten is uitgegaan van enerzijds de kunstpraktijk ('maken') en anderzijds van CKV ('Mee-maken'), maar nog niet van kunst- en cultuurgeschiedenis (kunst algemeen/kunstgeschiedenis als examenvakken in de bovenbouw van havo en vwo), waar het gaat om kunst begrijpen (of 'betekenis geven'). Daarmee is van een stevige disciplinaire basis in de kunst- en cultuurgeschiedenis nu nog geen sprake in de bijgestelde vakvisie en dientengevolge ook niet in de 'grote opdrachten'.

Onvoldoende aandacht voor socialisatie en kwalificatie m.b.t. kunsttheorie

Hierdoor kunnen leerlingen de benodigde kennisbasis (kwalificatie) niet verwerven in kunstbeschouwing; kunstkritiek, esthetica en kunst- en cultuurgeschiedenis. Deze kennisbasis wordt in het huidige eindniveau wel verworven, waarmee zij nu optimaal door kunnen stromen naar universitaire vervolgoopleidingen (in kunst- en cultuurgeschiedenis). Ook ontwikkelen zij via deze 'grote opdrachten' niet de vereiste kennis van begrippen en benaderingswijzen in de kunsttheorie noch de vereiste vaardigheden voor academische vervolgoopleidingen, zoals: (kunst) analyseren; onderzoeken (empirisch; bronnenonderzoek); kunsthistorisch redeneren (causaal redeneren); conceptualiseren; contextualiseren; organiseren; kritisch evalueren en reflecteren.

Onderbouwing

De stap van (herziene) visie naar de invulling van deze grote opdrachten zouden wij graag meer gemotiveerd zien. Tevens is een explicietere onderbouwing vanuit wetenschappelijke theorieën wenselijk, zeker gezien de causale redeneringen, waarbij leereffecten verondersteld worden, soms de binnenbocht nemen.

Explicitering voor herkenbaarheid

De grote opdrachten hebben nog een redelijk abstract niveau, voor de herkenbaarheid voor het veld is het wellicht raadzaam meer expliciet te zijn in relatie tot de huidige vakken als beeldende vorming, dans, drama, muziek, CKV (nieuw) en Kunst (algemeen)/Kunstgeschiedenis.

Feedback op de herziene conceptvisie Kunst & Cultuur:

Onvoldoende aandacht voor zowel vakspecifieke doelen van kunst, kunstintrinsieke doelen en voor het perspectief van de kunsttheorie.

I: Kunst omvat ook het 'discours', het kennen, het begrijpen, het onderzoeken en het beoordelen van kunst om zodoende in een sociaal-culturele en kunst- en cultuurhistorische context samen met anderen betekenis te geven. Het omvat ook het onderzoeken van het proces van betekenisgeving (in een kunst- en cultuurhistorische context). Kunst omvat eveneens het ontwikkelen van onderscheidend vermogen door het observeren, analyseren, bekritisseren en interpreteren van de betekenissen van kunst.

II: Kunst kent vakspecifieke doelen, die voor de verschillende vakdisciplines zeer verschillend zijn: a) productie - beeldend, dans, drama, muziek, film, nieuwe media; b) receptie - kunst analyseren; c) reflectie - interdisciplinaire kunstgeschiedenis. Nu worden deze essentiële aspecten van de kunstvakken deze onterecht buiten beschouwing gelaten omdat het leergebied dwingt tot veralgemenisering. Dat is ongewenst en onterecht.

Relevantie

I. De visie op het leergebied kunst is nu voornamelijk gericht op de leerling als (toekomstig) kunstproducent en kunstconsument maar de leerling als (toekomstig) kunst theoreticus, d.w.z. als kunsthistoricus; kunstcriticus; kunst onderzoeker; conservator; restaurator of kunstbeleidsadviseur blijft nu volledig buiten beschouwing terwijl dit kunsttheoretische perspectief vanuit het perspectief van zowel persoonsvorming, socialisatie maar vooral ook vanuit het perspectief van kwalificatie wel opgenomen zou moeten worden in de visie op het leergebied evenals in de grote opdrachten.

II: Kunst heeft relevantie omwille van de kunst (intrinsieke aspecten van kunst - zie 'Art for Art's Sake' (OECD). Leren in, van en over kunst is relevant in het kader van het ontwikkelen van algemeen vormende kennis en vaardigheden (persoonsvorming, socialisatie)

Maatschappelijke ontwikkelingen

De moderne samenleving is voortgekomen uit ontwikkelingen in het verleden. Het kennen en kunnen doorgronden van kunst- en cultuurgeschiedenis is een voorwaarde voor leerlingen om het leergebied in zijn vele verschijningsvormen en als spiegel van de wereld te kunnen begrijpen, vanuit een scala aan perspectieven.

Vakinhoudelijke ontwikkelingen

I. In de laatste decennia is in het leergebied Kunst en Cultuur de kunsttheorie breder, uitdagender en complexer geworden. Zo is wordt de kwaliteit van de kunsten en kunstinstellingen in toenemende mate verbonden aan de deelname van het publiek. Kunst vraagt om publiek dat deze kunst aanschouwt en waardeert. Het mee-maken van kunst is daarom bijvoorbeeld bij CKV, gerelateerd aan de vorming van de leerling als toekomstig cultuurparticipant.

II. Kunst begrijpen (betekenis geven) is een van de drie doelen, naast kunst maken en kunst mee-maken. Het kunnen waarnemen van wat artistieke-creatieve processen en producten bijzonder maakt en het kunnen begrijpen van kunst, is voorwaarde tot het volwaardig maken en mee-maken van kunst (eigenaarschap). Het actuele 'discours' in de kunsten is onderdeel geworden van het debat tussen makers van kunst en professionals in de kunstwereld. Naast het leren door het maken van kunst (productie), en het mee-maken van kunst (receptie) is het betekenis geven (reflectie) een afzonderlijke doel. Dat ontbreekt nu.

Inhoud van het leergebied Kunst en Cultuur

I. Aanvulling Socialisatie (kunsttheorie). De maatschappelijke vorming vindt plaats doordat de leerling wordt uitgedaagd om zich te verhouden tot de omgeving -

waaronder kunst uit het verleden. Kunst zet aan tot denken over verleden, heden en toekomst.

II. Kwalificatie (kunsttheorie). Deze component ontbreekt nu nog.

Samenhang en doorlopende leerlijn: aanvulling kunsttheorie

Naast het artistiek-creatief vermogen (productie) zijn het mee-maken (receptie) en het betekenis geven (reflectie), de verbindende factoren binnen verkennende, verdiepende en verrijkende activiteiten. De samenhang tussen de kunstvakken wordt zichtbaar op het niveau van de interdisciplinaire kunsttheorie (denk aan kunst algemeen). In de doorlopende leerlijn van het leergebied Kunst en Cultuur, gaat de leerling in dialoog met het heden (zijn omgeving, de samenleving, de wereld), het verleden en de toekomst. De wereld wordt steeds groter en rijker door kunstzinnige en culturele kennis, vaardigheden en ervaringen die leerlingen krijgen, door de reflectie daarop en de betekenis die zij daaraan geven.

Verklaring van onderstreepte begrippen in de visietekst Kunst

I. *Aanvulling kunst*. Kunst is eveneens het 'discours' over kunst in heden en verleden in diverse maatschappelijke (waaronder professionele) contexten, musea, bioscopen, archieven, theaters, productiehuizen, muziekinstellingen.

II. *Aanvulling kunstbegrippen (m.b.t. kunsttheorie)*. Begrippen die nu nog ontbreken: kunst analyseren; kunst- en cultuurhistorisch redeneren; kunsttheoretisch onderzoeken (empirisch onderzoek, bronnenonderzoek); conceptualiseren; contextualiseren; organiseren; kritisch evalueren en reflecteren.